

Briuselis, 2019 m. spalio 25 d.
(OR. en)

13295/19

EDUC 416
ECOFIN 900
EMPL 521
SOC 688

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Dalykas: Tvirtas Europos ekonominis pagrindas: švietimo ir mokymo efektyvumo, veiksmingumo ir kokybės užtikrinimas
- Politiniai debatai
(Vieši debatai pagal Tarybos darbo tvarkos taisyklių 8 straipsnio 2 dalį)
[Pirmininkaujančios valstybės narės siūlymu]

Pasikonsultavusi su Švietimo komitetu pirmininkaujanti valstybė narė parengė pridedamą diskusijoms skirtą dokumentą, kuris pateikiamas kaip pagrindas politiniams debatams, vyksiantiems 2019 m. lapkričio 8 d. Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto tarybos posėdyje.

Tvirtas Europos ekonominis pagrindas:

švietimo ir mokymo efektyvumo, veiksmingumo ir kokybės užtikrinimas

- Pirmininkaujanti valstybės narės klausimų dokumentas -

- Šio bendro posėdžio tikslas – finansų ir švietimo ministrams suteikti išskirtinę galimybę 1) pasikeisti nuomonėmis apie švietimo ir mokymo vaidmenį prisidedant prie ilgalaikio tvaraus augimo ir 2) pasidalyti patirtimi ir geriausia praktika, susijusia su švietimo ir mokymo kokybės, efektyvumo ir veiksmingumo skatinimo politika.

Dabartinė padėtis

- Šalims stengiantis prisitaikyti prie globalizacijos, technologinės pažangos ir demografinių pokyčių, žmogiškasis kapitalas tapo dar svarbesnis. Švietimo ir mokymo vaidmuo yra esminis visuomenėms kaupiant žmogiškąjį kapitalą.
- Neseniai Europos Vadovų Tarybos naujoje 2019–2024 m. strateginėje darbotvarkėje pabrėžtas teigiamas švietimo ir mokymo poveikis tiek ekonomikai, tiek visai visuomenei. Strategijoje raginama daugiau investuoti į žmonių įgūdžius bei švietimą ir daugiau nuveikti siekiant skatinti verslumą bei inovacijas ir didinti mokslinių tyrimų pastangas. Be to, *Europos socialinių teisių ramsčio* iniciatyva raginama užtikrinti aukštos kokybės ir įtraukų švietimą, mokymą ir mokymąsi visą gyvenimą.
- Švietimas ir mokymas yra ES ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo darbotvarkės dalis strategijoje „Europa 2020“, o 2019 m. konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose švietimui, įgūdžiams ir mokymuisi visą gyvenimą skiriama ypač daug dėmesio. Naujoji Komisija savo politinėse gairėse (2019–2024 m.) taip pat pabrėžė įgūdžių ir švietimo vaidmenį skatinant Europos konkurencingumą ir inovacijas.

- 2017 m. lapkričio mėn. Euro grupė aptarė investicijų į žmogiškąjį kapitalą svarbą ir viešųjų išlaidų švietimo srityje veiksmingumą.

Švietimo ir mokymo vaidmuo

- Žmogiškasis kapitalas yra būtinas siekiant didinti našumą bei tvarų augimą ir yra gyvybiškai svarbus visuomenės atsparumui. Galimybė visiems gauti kokybišką išsilavinimą ir mokymą yra veiksmingas kovos su skurdu ir lygybės skatinimo būdas. Tai yra Europos gerovės visuomenės pagrindas.
- Didelę švietimo ir mokymo naudą visuomenė patiria įvairiais būdais. Švietimo ir mokymo metu asmens įgyti įgūdžiai lemia didesnę užimtumo lygį ir didesnę darbo užmokestį. Pavyzdžiui, tretinį išsilavinimą turinčių suaugusių asmenų užimtumo lygis yra maždaug 9 procentiniais punktais didesnis nei tik vidurinį išsilavinimą turinčių suaugusiųjų, be to, ES šalyse jie uždirba vidutiniškai 44 % daugiau.
- Visuomenė kaip visuma irgi patiria didelę švietimo grąžą, nes gerą išsilavinimą turinti darbo jėga prisideda prie ekonomikos ir našumo augimo ir skatina inovacinį pajėgumą. Tai padeda didinti visų gyventojų gyvenimo lygį. Vienodos galimybės gauti švietimo ir mokymo paslaugas taip pat yra vienas iš svarbiausių būdų skatinti socialinę sanglaudą bei judumą ir užtikrinti, kad visuomenė būtų suvokiama kaip teisinga ir sąžininga.
- Išorinis žmogiškojo kapitalo poveikis reiškia, kad naudą gauna ne tik investuotojai, bet ir kiti. Kadangi tai susiję tiek su asmenine, tiek su socialine grąža, kyla nepakankamo investavimo rizika. Ši rinkos nepakankamumo problema sprendžiama teikiant viešąsias švietimo ir mokymo paslaugas.

- Už švietimo ir mokymo paslaugų teikimą paprastai yra atsakingos valstybės narės, bet laisvo asmenų judėjimo kontekste švietimas ir mokymas gali turėti teigiamą išorinį poveikį visoje ES. Tačiau didelė ir nepaliaujama labai išsilavinusios darbo jėgos emigracija gali turėti neigiamą poveikį kai kurių šalių augimo galimybėms ir viešiesiems finansams.
- Investicijos į aukštos kokybės ir įtraukų švietimą bei mokymą yra Europos ateičiai strategiškai svarbus klausimas. Globalizacija, technologinė pažanga ir demografiniai pokyčiai labai veikia darbo rinkas ir visuomenę. Labai svarbu stiprinti tiek pagrindinius, tiek labiau specializuotus įgūdžius bei kompetencijas ir didinti išsilavinimo lygį. Dėl ES senėjančios visuomenės dar svarbiau, kad didžioji darbingo amžiaus žmonių dalis būtų išsilavinusi ir dirbtų.
- Ateityje dėl skaitmeninimo ir technologinės pažangos vis didės nuolatinio mokymosi ir įgūdžių atnaujinimo poreikis. Gali atsirasti įvairių pasiūlos ir paklausos neatitikimų, susijusių su įgūdžiais ir kompetencijomis. Būsiami švietimo ir mokymo sistemų iššūkiai, be kita ko, yra 1) sukurti pagrindą ankstyvame gyvenimo etape pasiekti aukštos kokybės švietimo rezultatų, 2) atnaujinti įgūdžius ir kompetencijas, kad būtų galima toliau mokytis, ir 3) remti perkvalifikavimą ir naujų profesijų mokymąsi įvairiose pramonės šakose su skirtingomis užduočių struktūromis – visa tai palengvins prisitaikymą prie struktūrinių ekonomikos ir darbo rinkos pokyčių. Be to, švietimo ir mokymo sistemose turėtų būti iš anksto numatyti būsiami įgūdžių ir kompetencijų poreikiai, kad atitinkamose srityse būtų užtikrinta itin išsilavinusi darbo jėga. Kvalifikacijos kėlimas ir perkvalifikavimas taip pat didina atsparumą ekonominiams sukrėtimams.

Aukštos kokybės švietimas, išlaidų veiksmingumas ir efektyvumas

- Europoje žmogiškasis kapitalas paprastai kuriamas per švietimo sistemą ir daugiausia finansuojamas viešosiomis lėšomis. 2016 m. duomenimis, 21 ES šalyje¹ (šios šalys taip pat yra EBPO narės) švietimo, pradedant pradinio ugdymu ir baigiant tretiniu mokslu, finansavimas viešosiomis lėšomis vidutiniškai sudarė 87 %.
- Žmogiškojo kapitalo formavimui stiprinti nebūtinai reikia daugiau išlaidų – išlaidos turi būti veiksmingesnės ir efektyvesnės. Kai kurios valstybės narės, išleisdamos panašias lėšų sumas, pasiekia geresnių rezultatų negu kitos. Kai kurios valstybės narės susiduria su iššūkiu tinkamai finansuoti išlaidas, kad būtų užtikrinti kokybiškesni ir teisingesni rezultatai švietimo srityje. Kitoms valstybėms narėms sudėtinga veiksmingiau leisti lėšas siekiant pagerinti švietimo rezultatus.
- Sprendžiant, ar viešosios išlaidos švietimo ir mokymo srityje yra veiksmingos, reikalingas išsilavinimo, kokybės ir įtraukties vertinimas.
- Laikui bėgant išsilavinimo lygis ES padidėjo. ES vidutinis 30–34 m. amžiaus grupės išsilavinimas (tretinis išsilavinimas) padidėjo nuo 31 % 2008 m. iki 41 % 2018 m. Tuo pačiu metu vidurinio išsilavinimo neturinčių 25–34 m. asmenų sumažėjo nuo 18 % iki 14 %.
- Kalbant apie kokybę, ES rezultatai pagal PISA vertinimą yra vidutiniški, taigi dar yra ką tobulinti. Be to, pačioje ES yra didelių skirtumų.
- Kalbant apie įtraukumą, daugelyje valstybių narių veiksmingesnės viešosios išlaidos švietimo ir mokymo srityje taip pat galėtų pagerinti integraciją į darbo rinką ir skatinti skirtingų kartų atstovų socialinį judumą. 2018 m. ES NEET² jaunimas 20–24 metų amžiaus grupėje sudarė 15 %, o 25–29 m. amžiaus grupėje – 17 %.

¹ Dviejų ES ir EBPO šalių – Danijos ir Graikijos – duomenys EBPO leidinyje „Education at a Glance 2019“ nepateikiami.

² Nesimokantis ir nedirbantis jaunimas (NEET).

- Siekiant užtikrinti optimalų visuomenės pageidaujamų rezultatų derinį, išlaidos aukštos kokybės švietimo ir mokymo srityje taip pat turėtų būti veiksmingos. Veiksmingos išlaidos leidžia užtikrinti aukštos kokybės ir įtraukias švietimo ir mokymo sistemas, o tai atveria kelią ekonomikos augimui, produktyvumui ir lygybei.

Klausimai diskusijai

- Kokie iššūkiai yra aktualiausi jūsų šalyje kalbant apie švietimo ir mokymo veiksmingumą ir efektyvumą?
- Kokios politikos priemonės, jūsų nuomone, yra perspektyviausios skatinant veiksmingumą, efektyvumą, įtraukumą ir lygybę švietimo ir mokymo srityje?
- Kaip galima vienu metu užtikrinti aukštos kokybės mokymosi rezultatus, aukštą išsilavinimo lygį ir lygybę?
- Koks galėtų būti Europos bendradarbiavimo vaidmuo skatinant veiksmingumą, efektyvumą ir aukštos kokybės švietimą bei mokymą ir kaip Europos visuomenės galėtų numatyti būsimus kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo poreikius?
